

Sekstende internationale olympiade i lingvistik

Prag (Tjekkiet), 26–30 juli 2018

Opgaver for den individuelle konkurrence

Regler for udformning af opgavebesvarelsen

Afskriv ikke opgaverne. Løs hver opgave på et separat ark (eller flere ark) papir. Angiv tydeligt opgavenummer, pladsnummer og efternavn på hvert ark. Ellers kan du risikere, at dine besvarelser ikke bedømmes korrekt.

Dine besvarelser skal være understøttet af argumenter. Hvis din besvarelse ikke er velargumenteret, får du færre point, også selvom svaret er helt korrekt.

Opgave nr 1 (20 point). Her er nogle ord i creek-sproget såvel deres oversættelse i dansk. Tegnet [ˀ] indikerer tryk:

[cokó]	<i>hus</i>	[imahicíta]	<i>at være på udkig efter</i>
[cá:lo]	<i>ørred</i>	[inkosapítá]	<i>bønfalde</i>
[sókca]	<i>sæk</i>	[tapassó:la]	<i>mejer</i>
[wa:kocí]	<i>kalv</i>	[akkopánka]	<i>lege</i>
[pocóswa]	<i>økse</i>	[cokpilâ:pilá]	<i>natravn</i>
[famí:ca]	<i>hønningmelon</i>	[tokna:photí]	<i>pung</i>
[yanása]	<i>bison</i>	[co:kakiˀitá]	<i>lære</i>
[iyanawá]	<i>hans/hendes kind</i>	[ˀafotaháya]	<i>græskar</i>
[hî:spákwa]	<i>vandredrossel</i>	[itiwanayipíta]	<i>at binde hinanden</i>
[aklowahí:]	<i>mudder</i>	[ipahankatíta]	<i>at tælle os</i>
		[pokkoˀakkoakkopankacóko]	<i>basketbalhal</i>

Marker trykket:

[ifa]	<i>hund</i>	[ifoci]	<i>hvalp</i>
[nâ:naki]	<i>ting</i>	[sâ:sakwa]	<i>gås</i>
[aktopa]	<i>brog</i>	[hoktaki]	<i>kvinder</i>
[wanayita]	<i>at binde</i>	[awanayita]	<i>at binde til</i>
[isiskitoci]	<i>lille glas</i>	[a:tamihoma]	<i>motorhjelms</i>
[honanta:ki]	<i>mænd</i>	[ilitohtaˀita]	<i>at krydse ben</i>

⚠ Creek-sproget (muskogee) tilhører den muskogeiske sprogfamilie. Der er ca. 4500 mennesker som taler det i staten Oklahoma, USA.

[ˀ] er en konsonant. Tegnet [ˀ] indikerer en fallende tone. Tegnet [:] betyder at foregående vokal er lang.

—Aleksejs Peguševs

Opgave nr 2 (20 point). Der følger nogle sætninger i hakhun-sproget såvel deres oversættelse i dansk:

1. **ŋa ka kɣ ne** — *Går jeg?*
2. **nɣ ʒip tuʔ ne** — *Sov du?*
3. **ŋabə ati lapk^{hi} tɣʔ ne** — *Så jeg ham?*
4. **nirum kəmə nuʔrum c^ham ki ne** — *Kender vi jer?*
5. **nɣbə ŋa lapk^{hi} rɣ ne** — *Ser du mig?*
6. **tarum kəmə nɣ lan t^hu ne** — *Slog de dig?*
7. **nuʔrum kəmə ati lapk^{hi} kan ne** — *Ser I ham?*
8. **nɣbə ati c^ham tuʔ ne** — *Kendte du ham?*
9. **tarum kəmə nirum lapk^{hi} ri ne** — *Ser de os?*
10. **ati kəmə ŋa lapk^{hi} t^hɣ ne** — *Så han mig?*

(a) Oversæt til dansk:

1. **nɣ ʒip ku ne**
2. **ati kəmə nirum lapk^{hi} t^hi ne**
3. **tarum kəmə nuʔrum c^ham ran ne**
4. **nirum kəmə tarum lan ki ne**
5. **nirum kəmə nɣ c^ham tiʔ ne**
6. **nirum ka tiʔ ne**

(b) Oversæt til hakhun:

7. *Slog jeg dig?*
8. *Så de mig?*
9. *Kender han dig?*
10. *Sover I?*

△ Hakhun-sproget tilhører sal-grenen af den sino-tibetanske sprogfamilie. Der er ca. 10000 mennesker som taler det i de aller østligste dele af Indien og i nabolandene af Myanmar. ə og ɣ er vokaler. c^{h} , k^{h} , ŋ , t^{h} , ʒ og ʔ er konsonanter. —Pjotr Arkadjev

Opgave nr 3 (20 point). Her er nogle ord i terena-sproget i to grammatiske former (1 person sing, *min ... eller jeg ...*; 2 person sing, *din ... eller du ...*) såvel deres oversættelse i dansk. Nogle ordformer er ikke angivet.

1 person sing	2 person sing		1 person sing	2 person sing	
îmam	îme	<i>ægtemand</i>	enjóvi	yexóvi	<i>storesøskende</i>
mbîho	..... ¹	<i>at ha gået</i>	noínjoa	..... ⁸	<i>at ha set det</i>
yónom	yéno	<i>at gå</i>	vanénjo	..... ⁹	<i>at ha købt</i>
mbôro	peôro	<i>bukser</i>	mbepékena	pipíkina	<i>tromme</i>
ndûti	tiûti	<i>hoved</i>	ongóvo	yokóvo	<i>mave, sjæl</i>
âyom	yâyo	<i>en kvindes bror</i>	rembéno	ripíno	<i>skjorte</i>
..... ²	pîyo	<i>dyr</i>	nje'éxa	xi'íxa	<i>søn/datter</i>
yênom	..... ³	<i>hustru</i>	ivándako	ivétako	<i>at ha siddet</i>
mbûyu	piûyu	<i>knæ</i>	mbirítauna	piríteuna	<i>kniv</i>
njûpa	xiûpa	<i>maniok</i>	mómindi	..... ¹⁰	<i>at være træet</i>
..... ⁴	yêno	<i>moder</i>	njovó'i	xevó'i	<i>hat</i>
nênem	nîni	<i>tunge</i>	ngónokoa	kénokoa	<i>at behøve det</i>
mbâho	peâho	<i>mund</i>	ínzikaxovoku	..... ¹¹	<i>skole</i>
ndâki	teâki	<i>arm</i>	..... ¹²	yôxu	<i>bedstefar</i>
vô'um	veô'u	<i>hånd</i>	íningone	ínikene	<i>ven</i>
ngásaxo	..... ⁵	<i>at fryse</i>	vandékena	vetékena	<i>kano</i>
njérere	..... ⁶	<i>side</i>	óvongu	yóvoku	<i>hus</i>
mônzi	meôhi	<i>legetøj</i>	..... ¹³	nîwo	<i>nevø</i>
ndôko	..... ⁷	<i>nakke</i>	ánzarana	..... ¹⁴	<i>hakke</i>
ímbovo	ípevo	<i>tøj</i>	nzapátuna	hepátuna	<i>sko</i>

(a) Udfyld hyllerne.

(b) Nogle ord på terena sprog er låne ord fra portugisisk, Brasiliens dominerende sprog. Et eksempel er order for 'sko' herover (← portugisisk *sapato*). Af og til forholder portugisiske låne ord sig på en afvigende måde på terena.

1 person sing	2 person sing	
lâmbina	leápina	<i>blyant</i> (← portugisisk <i>lâpis</i>)
	leátana	<i>dåse</i> (← portugisisk <i>lata</i>)
	keápana	<i>kappe</i> (← portugisisk <i>capa</i>)

- På hvilken måde er disse ord anderledes fra originale terena ord?
- Oversæt til terena: *min dåse, min kappe*.

⚠ Terena-sproget tilhører bolivia-paraná-grenen af arawak-sprogene. Der er ca. 15000 mennesker som taler det i Brasilien.

' er en konsonant (den såkaldte glotale klusil eller stød). **x** = *sj*. **y** = *j*. **nj** = *n* + stemt *sj*. **m** i slutningen af et ord betyder at hele ordet skal udtales nasalt. Tegnet ^ betyder at vokalen er forlænget og udtales med en faldende tone. Tegnet ' betyder at følgende konsonant er forlænget.

—André Nikulin

Opgave nr 4 (20 point). Her er nogle ordforbindelser i bergs-arapeschisk såvel deres oversættelse i dansk:

1. biaruh atuh araruh	3 sukkerrør
2. nybat biabys juhurubys	6 æg
3. anowip biabys bøbys	8 betelnødder
4. biogu nybat atuh araruh	9 sukkerrør
5. anowip biagas atugas atug baigas	10 lagenen sago bark
6. biogu atut atub juhurubys	13 æg
7. wiwis atug baigas	13 lagenen sago bark
8. wiwis biabys bøbys	14 betelnødder
9. biogu atugu biogu biaruh atuh araruh	23 sukkerrør
10. araman biabys bøbys	26 betelnødder
11. anowip biabys juhurubys	26 æg

(a) En lingvist, som har undersøgt de data, har først tænkt, at ord X mangler i tre af de ovenstående eksempler. Efter en videre analyse af sproget realiserede lingvisten dog, at ingen ord manglede, da ord X normalt ikke bliver brugt og bliver medført af konteksten. Navngiv ord X . I hvilke tre eksempler troede lingvisten, at ordet manglede? Hvordan bliver det impliceret at konteksten?

(b) Oversæt til dansk:

12. **biabys atub bøbys**
13. **atub juhurub**
14. **nybat atuh araruh**
15. **biagas atugas biagas baigas**
16. **wiwis baigas**

(c) Oversæt til bergs-arapeschisk:

17. 4 betelnødder
18. 11 æg
19. 20 æg
20. 25 lagenen sago bark

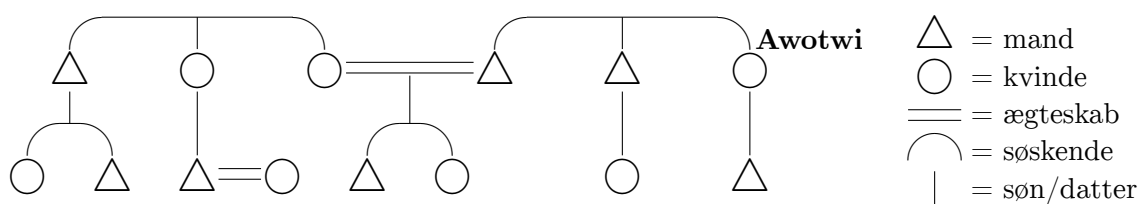
⚠ Bergs-arapeschisk (bukiyip) tilhører torricelli-sprogene. Der er ca. 15000 mennesker som taler det i Papua Ny Guinea.

Betelnødder er sædene af en bestemt slags palme.

—*Aleksejs Peguševs*

Opgave nr 5 (20 point). I det følgende introducerer sig de tre Akan mænd fra den samme familie samt nogle medlemmer af deres familie (betragt stamtræet):

1. **Yɛfrɛ me Enu. Yɛfrɛ me banom Thema ne Yaw ne Ama. Yɛfrɛ me yere Kunto. Yɛfrɛ me nuanom Awotwi ne Nsia. Yɛfrɛ me wɔfaase Berko.**
2. **Yɛfrɛ me Kofi. Yɛfrɛ me nua Esi. Yɛfrɛ me agya Ofori. Yɛfrɛ me sewaanom Dubaku ne Kunto. Yɛfrɛ me sewaabanom Yaw ne Ama ne Kobina.**
3. **Yɛfrɛ me Kobina. Yɛfrɛ me ɛnanom Dubaku ne Kunto. Yɛfrɛ me nuanom Yaw ne Ama. Yɛfrɛ me wɔfa Ofori. Yɛfrɛ me yere Efua.**

(a) Forsyn stamtræet med navn.

(b) Her er nogle flere udtalelser af to andre mænd af den familie:

1. **Yɛfrɛ me Yaw. Yɛfrɛ me ɛnanom _____ . Yɛfrɛ me _____ Nsia ne _____ . Yɛfrɛ me nuanom Thema ne _____ . Yɛfrɛ me _____ Awotwi. Yɛfrɛ me _____ Ofori. Yɛfrɛ me _____ Esi ne _____ . Yɛfrɛ me _____ Berko.**
2. **Yɛfrɛ me _____ . Yɛfrɛ me banom Kofi ne _____ . Yɛfrɛ me _____ Yaw ne _____ . Yɛfrɛ me _____ Kunto ne _____ .**

Udfyld hyllerne. (Nogle steder bør blive udfyldt med flere end et ord.)

⚠ Akan-sproget tilhører kwa-gruppen af atlantisk-kongo-sprogene. Der er ca. 8000000 mennesker som taler det i Ghana.
—Ksenia Gilyarova

Redaktører: Samuel Ahmed, Bozhidar Bozhanov, Qitong Cao, Ivan Derzhanski (teknisk redaktør), Hugh Dobbs, Dmitrij Gerasimov, Ksenia Gilyarova, Stanislav Gurevitj, Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Tsuyoshi Kobayashi, Bruno L’Astorina, Tae Hun Lee, André Nikulin, Miina Norvik, Aleksejs Peguševs, Aleksandr Piperski, Maria Rubinstein (chefredaktør), Daniel Rucki, Artūrs Semēņuks, Pavel Sofroniev, Milena Veneva.

Dansk tekst: Erik Martens.

Held og lykke!